Sõidukite-koormate liiklemine Tartu peatelje kodar-uulel 24. V. 1924.

Tähe—Riia - Promenaadi—Suurturu—Raekoja—Narva uuli joonel.

La circulation des chariots dans les rues radiales de la ville au 24. V. 1924. a) de 7 h. à 8 h.; b) de 13 h. 30 m. à 14 h. 30 m.; c) 17 h. à 18 h.

Hommikul kella 7—8.

153. joon.

Lõunal kella 13½—14½.

154. joon.

Õhtul kella 17—18.

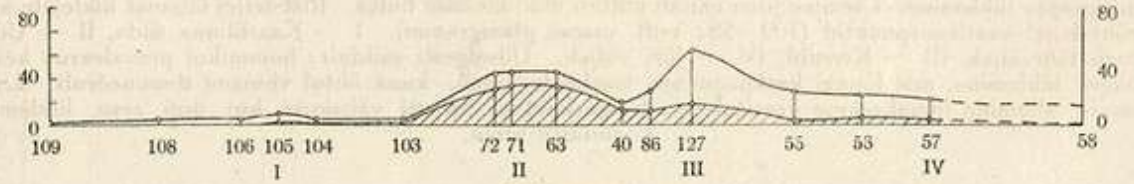

155. joon.

153 *resp.* 154. ja 155. joonisel on kujutatud ülaltähendatud kodarteede liiklemine päeva iseosil. Viirutatud on keskhagev, viirutamata keskpagev liiklemine; ülemine joon näitab ühtlasi üldliiklemise hulka. Püst-teljel läbinud koormate arv, rist-teljel vaatluspunktid (109—58). I — Kaarlilinna süda, II — Uueturu tähtväljak, III — Kivisild, IV — Jüri väljak. Hommikul prevaleerub keskhagev ja on suurim saaliv liiklemine. Lõunal on keskhagevus ja keskpagevus tasakaalus, saaliv aga väheneb ja on õhtul k. 17—18 vaevalt pool hommikusest, kuna domineerub keskpagevus. Märgatav on koormate liiklemises vahe Tähe uuli kui korterla kodar-uuli (109—103) ja Narva uuli kui võõrliiklemist koondava kodar-uuli vahel. Samuti märgatav on 40 - 86 — 127 punkti vahel järsk koormate liiklemise langemine, mis tekib hommikul turuväljule koondumisest ja lõunal ning õhtul sealt hajumisest.

Nii siis üldse kolmest häälest koosnev kontsert: öisele *pp*-nokturnile järgneb järsk *crescendo* jalgajate-tenorite ja sõidukite-basside *ff*-ni, milledest viimase *diminuendo* ja esimese *sempre fortissimo*'le sekka klahvib sõiduvoorimeeste alatasa vahelduva *piano* ja *mezzoforte staccato*, kuni täiesti lakkab koormate-bass ning tenorite *leggiero* sujuvalt loojub. Jääb valitsema tasane *nocturno* ja siis kõik see *da capo sine fine* — kõik see, pidagem meeles, kuuldud aktinomorfselt, s. t. kodar-uulele ja linnasüdamele lähenedes pedaalikõvendatult. Olgu kuidas on, tuleb tunnistada, et kui liiklemisnähtusis kogu linnaline elu ja suhtlemine integreerub, et siis just liiklemine ise on see vahend, mille läbi linna attraktsioon toime tuleb. Liiklemisele on ju linnasõõrindi tsentrum kättesaadavaim ja liiklemissoodustused toovadki linna enda tagamaa keskuseks ning põhjustavad linnas endas teiskordset kontsentratsiooni — linna liigestumist keskpüüdvalt tihenevaiks vööteiks ja linna südame — aktinosfääriumi moodustamist. Linnaorganismile on liiklemine vere-ringjooksuks ja liiklemisjooned on sama tähtsad nagu inimkehale veresooned. Nende läbi kasvab

Tartu, lk. 318